

IZVJEŠĆE

O OSOBAMA S INVALIDITETOM U REPUBLICI HRVATSKOJ

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Siječanj 2009.

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
SLUŽBA ZA EPIDEMIOLOGIJU KRONIČNIH MASOVNIH BOLESTI
Zagreb, Rockefellerova 7.

IZVJEŠĆE

O OSOBAMA S INVALIDITETOM U REPUBLICI HRVATSKOJ

Autori

Tomislav Benjak, dr. med.
specijalist javnog zdravstva

Suradnici:

Natalie Petreski

Zagreb, siječanj 2009. godine

SADRŽAJ

1. Uvod	2
1.1 Izvori podataka	2
2. Republika Hrvatska	3
2.1. Opći sociodemografski podaci	3
2.2. Vrste oštećenja	5
3. Bjelovarsko bilogorska županija	7
3.1. Opći sociodemografski podaci	7
3.2. Vrste oštećenja	8
4. Brodsko posavska županija	9
4.1 Opći sociodemografski podaci	9
4.2. Vrste oštećenja	10
5. Dubrovačko neretvanska županija	11
5.1. Opći sociodemografski podaci	11
5.2. Vrste oštećenja	12
6. Grad Zagreb	13
6.1. Opći sociodemografski podaci	13
6.2. Vrste oštećenja	14
7. Istarska županija	15
7.1. Opći sociodemografski podaci	15
7.2. Vrste oštećenja	16
8. Karlovačka županija	17
8.1. Opći sociodemografski podaci	17
8.2. Vrste oštećenja	18
9. Koprivničko križevačka županija	19
9.1. Opći sociodemografski podaci	19
9.2. Vrste oštećenja	20
10. Krapinsko zagorska županija	21
10.1. Opći sociodemografski podaci	21
10.2. Vrste oštećenja	22
11. Ličko senjska županija	23
11.1. Opći sociodemografski podaci	23
11.2. Vrste oštećenja	24
12. Međimurska županija	25
12.1. Opći sociodemografski podaci	25
12.2. Vrste oštećenja	26
13. Osječko baranjska županija	27
13.1. Opći sociodemografski podaci	27
13.2. Vrste oštećenja	28
14. Požeško slavonska županija	29
14.1. Opći sociodemografski podaci	29
14.2. Vrste oštećenja	30
15. Primorsko goranska županija	31
15.1. Opći sociodemografski podaci	31
15.2. Vrste oštećenja	32
16. Sisačko moslavačka županija	33
16.1. Opći sociodemografski podaci	33
16.2. Vrste oštećenja	34
17. Splitsko dalmatinska županija	35
17.1. Opći sociodemografski podaci	35
17.2. Vrste oštećenja	36
18. Šibensko kninska županija	37
18.1. Opći sociodemografski podaci	37
18.2. Vrste oštećenja	38
19. Varaždinska županija	39
19.1. Opći sociodemografski podaci	39
19.2. Vrste oštećenja	40
20. Virovitičko podravska županija	41
20.1. Opći sociodemografski podaci	41
20.2. Vrste oštećenja	42
21. Vukovarsko srijemska županija	43
21.1. Opći sociodemografski podaci	43
21.2. Vrste oštećenja	44
22. Zadarska županija	45
22.1. Opći sociodemografski podaci	45
22.2. Vrste oštećenja	46
23. Zagrebačka županija	47
23.1. Opći sociodemografski podaci	47
23.2. Vrste oštećenja	48

1. Uvod

Prema procjenama UN problem invalidnosti je mnogo rašireniji nego što se inače misli: od deset stanovnika svake zemlje bar je jedan u izvjesnoj mjeri invalid. Prema posljednjem popisu pučanstva iz 2001. godine i Hrvatska ima slične pokazatelje.

Raspologanje odgovarajućim podacima o dizabilitetu – invaliditetu preduvjet je za planiranje odgovarajućih preventivnih mjera i donošenje programa za osobe s invaliditetom. Uostalom, unapređenje razine zdravlja pučanstva ima za cilj i dodavanje života godinama, odnosno povećanje broja godina života bez bolesti i invaliditeta. Hrvatska je prepoznajući taj problem donijela Zakon o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), koji propisuje način prikupljanja, obrade i zaštite tajnosti podataka o osobama s invaliditetom. Registar se vodi u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, a počeo je s radom 2002. godine.

Prema navedenom Zakonu invaliditet je trajno ograničenje, smanjenje ili gubitak sposobnosti (koje proizlazi iz oštećenja zdravlja) neke fizičke aktivnosti ili psihičke funkcije primjerene životnoj dobi osobe i odnosi se na sposobnosti, u obliku složenih aktivnosti i ponašanja, koje su općenito prihvaćene kao bitni sastojci svakodnevnog života.

1.1 Izvori podataka

Podaci se u Registar prikupljaju iz:

a) *Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje*

Registar preuzima kvartalno podatke od Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u elektronskom obliku.

b) *Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti*

Registar preuzima kvartalno podatke Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u elektronskom obliku.

c) *Socijalne skrbi*

Centri za socijalnu skrb općina dostavljaju preslike obrasca "Nalaz i mišljenje" prvostupanijskih tijela vještačenja.

d) *Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi* dostavlja preslike obrasca "Nalaz i mišljenje" Drugostupanijskog tijela vještačenja.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u suradnji sa županijskim uredima za rad, zdravstvo i socijalnu skrb, za ratne vojne invalide II. Svjetskog rata, za osobe nastradale na služenju vojnog roka od 15. svibnja 1945. do 17. kolovoza 1990., mirnodopske i civilne invalide iz Domovinskog rata, II. Svjetskog rata i poraća, o kojima vodi evidenciju, dostavlja preslike obrazaca «Nalaz i mišljenje» Drugostupanijske liječničke komisije za pregled osoba obuhvaćenih Zakonom o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata te konačno rješenje o priznatom statusu.

e) *Prosvjete*

Županijski uredi za obrazovanje dostavljaju presliku rješenja o primjerenom obliku školovanja.

Liječnici u povjerenstvu za utvrđivanje psihofizičkog stanja djeteta u sustavu školstva prijavu vrše na obrascu "Obrazac o invaliditetu".

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa dostavlja presliku Drugostupanijskog tijela vještačenja o primjerenom obliku školovanja.

f) *Zdravstva*

Primarna zdravstvena zaštita i specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštita prijavu dostavljaju na Obrascu o invaliditetu koji je propisan Pravilnikom o obrascu za dostavljanje podataka Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN br. 07/02.)

Hrvatski zavod za javno zdravstvo (Služba za socijalnu medicinu) dostavlja godišnju bazu podataka hospitalizacija i bazu podataka o umrlima.

g) *Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka*

Temeljem čl. 6 st. 2. Pravilnika o znaku pristupačnosti ("Narodne novine", br. 16/05), nadležna tijela državne uprave dostavljaju kopije rješenja o znaku pristupačnosti Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom. Temeljem Pravilnika o postupku i načinu ostvarivanja prava na oslobađanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta i cestarine ("Narodne novine", br. 143/06), nadležno ministarstvo dostavlja kopije rješenja o oslobađanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta i cestarine Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom.

Do 30.08.2008. u Hrvatski registar o osobama s invaliditetom pristiglo je 818 168 različitih nalaza i rješenja za osobe s invaliditetom (Hrvatski zdravstveno statistički ljetopis za 2007. godinu). Ovogodišnje izvješće o osobama s invaliditetom sadrži prikaze općih sociodemografske te podatke o vrstama oštećenja za RH te za svaku županiju zasebno.

2. Republika Hrvatska

2.1. Opći sociodemografski podaci

U Hrvatskoj, stanje na dan 27.11.2008., živi 488312 osoba s invaliditetom od čega su 290342 muški (59,5%) i 197970 žene (40,5%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine oko 11% ukupnog stanovništva RH (tablica 2.)*. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 264032 (54%), je u radno aktivnoj dobi, 19-64 godina (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 6,4% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-18 godina. Najveći broj osoba s invaliditetom ima prebivalište u Gradu Zagrebu i Splitsko dalmatinskoj županiji. U te dvije županije živi oko 31% od ukupnog broja osoba s invaliditetom (Tablica 1.), no ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije dolazimo do podatka da je najveći udio u Krapinsko zagorskoj s time da je najviša prevalencija u dječjoj dobi u Međimurskoj županiji, u radno aktivnoj dobi u Krapinsko zagorskoj dok u dobi iznad 65 godina najveća prevalencija je u Splitsko dalmatinskoj županiji (tablica 2).

Tablica 1. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, županijama prebivališta te dobnim skupinama

ŽUPANIJA PREBIVALIŠTA	Dobne skupine						Ukupno
	0-19		20-64		65+		
	m	ž	m	ž	m	ž	
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	734	511	4429	2500	3206	3925	15305
BRODSKO-POSAVSKA	669	448	7572	2161	3008	2969	16827
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	510	338	4458	1916	2005	1326	10553
GRAD ZAGREB	4256	2639	26394	20456	15840	18839	88424
ISTARSKA	570	365	4240	2287	2544	2223	12229
KARLOVAČKA	438	290	5404	2265	3617	4504	16518
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	701	430	3903	2035	2167	2264	11500
KRAPINSKO-ZAGORSKA	887	495	6805	4350	3765	3711	20013
LIČKO-SENJSKA	145	110	2264	810	1868	1166	6363
MEĐIMURSKA	828	604	3091	2084	1779	2222	10608
OSJEČKO-BARANJSKA	1316	913	13800	5600	5668	6015	33312
POŽEŠKO-SLAVONSKA	300	206	3870	1498	2238	1949	10061
PRIMORSKO-GORANSKA	495	349	7545	4638	5563	6469	25059
SISAČKO-MOSLAVAČKA	585	329	7696	3097	4314	3585	19606
SPLITSKO-DALMATINSKA	2616	1680	21987	12676	11765	10481	61205
ŠIBENSKO-KNINSKA	257	178	5089	2101	3700	2901	14226
VARAŽDINSKA	626	471	6689	4522	4265	5159	21732
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	285	206	3943	1399	1729	1749	9311
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	709	532	7876	2761	3295	3100	18273
ZADARSKA	527	299	5874	2214	3732	2510	15156
ZAGREBAČKA	1406	864	10927	6396	5385	4336	29314
Nespecificirano	106	61	9157	3253	6910	3230	22717
Ukupno	18966	12318	173013	91019	98363	94633	488312

Stanje na dan 27.11.2008.

- Napomena:
1. obradu podataka moguća je i po petogodišnjim dobnim skupinama
 2. Nespecificirano – županija prebivališta nije navedena ili mjesto prebivališta nije u službenom šifarniku naselja

Tablica 2. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije te u pojedinim dobnim skupinama - prevalencija invaliditeta

Županija prebivališta	Prevalencija invaliditeta*(%)	Prevalencija invaliditeta - u dobnj skupini 0-19**(%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 20-64**(%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 65+**(%)
KRAPINSKO-ZAGORSKA	14,1	4,1	13,1	31,9
SPLITSKO-DALMATINSKA	13,3	3,6	12,5	33,6
ŠIBENSKO-KNINSKA	12,7	1,7	11,2	30
POŽEŠKO-SLAVONSKA	12,6	2,2	12,3	31
LIČKO-SENJSKA	11,9	2,3	10,2	25
VARAŽDINSKA	11,8	2,5	10,1	33,4
KARLOVAČKA	11,7	2,5	9,2	28,7
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	11,5	3,9	8,9	31
GRAD ZAGREB	11,4	4	9,6	29,9
SISAČKO-MOSLAVAČKA	10,6	2,2	9,9	23,5
OSJEČKO-BARANJSKA	10,1	2,7	9,8	23,7
ZAGREBAČKA	10,1	3	10	22,6
BRODSKO-POSAVSKA	10,1	2,4	10,5	22,3
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	10	2,1	9,9	23,1
ZADARSKA	9,4	2	8,5	24,6
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	9,2	3,8	8	21,6
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	9	2,3	8,9	21,6
MEĐIMURSKA	9	4,7	7,3	24,8
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	8,6	2,8	8,9	17
PRIMORSKO-GORANSKA	8,3	1,3	6,4	24,3
ISTARSKA	6	2,1	5,1	14,8
Republika Hrvatska	11	3	9,9	27,8

Napomena: za izračun prevalencije korišteni su podaci iz tablice 1. ovoga biltena te Popis stanovništva iz 2001.

* na 100 stanovnika županije

** na 100 stanovnika županije navedene dobne skupine

Oko 71% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. Oko 21% ima srednju stručnu spremu dok je 2,8% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3046 osoba s invaliditetom. Prema preliminarnim podacima**, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u RH je 10154 zaposlenih osoba s invaliditetom s 60% udjelom muških i 40% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, konobar, vozač te krojač. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (77%) žive u obitelji dok ih čak oko 20% živi samo. 2589 ih boravi u ustanovi dok ih 602 ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi čak oko 20% osoba s invaliditetom. Oko 53% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U RH 17492 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj muških osoba (63,5%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog provođenja. 114 156 osoba s invaliditetom, oko 23% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi što može ukazati na mogućni postotak osoba s invaliditetom koja su socijalno ugrožena. U RH živi 48909 branitelja s invaliditetom te 13554 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 3).

Tablica 3. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	320424
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	114156
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	48909
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	17492
Rješenje o prizatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	13554
Ukupno	514535

Stanje na dan 27.11.2008.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

2.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U RH 26,2 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 4.).

Tablica 4. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	134699	27,6	30,5
oštećenje drugih organa	108435	22,2	24,5
duševni poremećaji	95551	19,6	21,6
oštećenje središnjeg živčanog sustava	92238	18,9	20,9
mentalna retardacija	19067	4	4,3
oštećenje vida	16273	3,3	3,7
oštećenje sluha	11672	2,4	2,6
oštećenje perifernog živčanog sustava	11573	2,3	2,6
oštećenje glasovno govorne komunikacije	10975	2,2	2,5
prirodne anomalije i kromosomopatije	7271	1,5	1,7
autizam	750	0,2	0,2
višestruka oštećenja	127901	26,2	29

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok su najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (hipertenzija, kardiomiopatije, srčana dekompenzacija). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u RH je oko 2,4%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 9727 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 835 branitelja Domovinskog rata dok ih 970 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 5. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 5. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	5500
F20.5	Rezidualna shizofrenija	1402
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	3115
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	750
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	210
G12	Spinalna mišićna atrofija	235
G71	Mišićna distrofija	451
G80	Infantilna cerebralna paraliza	4242
G82	Para i tetraplegija	4287
H54.0	Sljepoća na oba oka	3105
H91.93	Gluhoća	2621
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	1091
Q90	Down sindrom	1349
S48	Amputacija obje nadlaktice	135
S58	Amputacija obje podlaktice	20
S68	Amputacija obje šake	46
S78	Amputacija obje natkoljenice	85
S88	Amputacija obje potkoljenice	119
G35	Multipla skleroza	1476

3. Bjelovarsko bilogorska županija

3.1. Opći sociodemografski podaci

U Bjelovarsko bilogorskoj županiji, stanje na dan 27.11.2008., živi 15305 osoba s invaliditetom od čega su 8369 muški (55%) i 6936 žene (45%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine oko 11,5% ukupnog stanovništva Bjelovarsko bilogorske županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 7131 (47%), je u dobi starijoj od 65 godina (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8,1% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-18 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Bjelovarsko bilogorska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u dječjoj dobi te dobi starijoj od 65 godina, dok je nešto ispod prosjeka za prevalenciju u radnoaktivnoj dob (tablica 2.).

Oko 85% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. Oko 10% ima srednju stručnu spremu dok je 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Prema preliminarnim podacima**, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Bjelovarsko bilogorskoj županiji je 176 zaposlenih osoba s invaliditetom s 67% udjelom muških i 36% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, zidar, automehaničar te poljoprivredni radnik. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (75%) žive u obitelji dok ih čak oko 23% živi samo. 78 ih boravi u ustanovi dok ih 53 ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi čak oko 33% osoba s invaliditetom. Oko 58% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Bjelovarsko bilogorskoj županiji 826 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj muških osoba (60,7%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog provođenja. 5928 osoba s invaliditetom, oko 39% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi što može ukazati na mogućni postotak osoba s invaliditetom koja su socijalno ugrožena. U Bjelovarsko bilogorskoj županiji živi 892 branitelja s invaliditetom te 470 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 6).

Tablica 6. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Bjelovarsko bilogorske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	7560
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	5928
Ministarstvo obitelji, branitelja i međug.en.solid. (branitelja domovinskog rata)	892
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	826
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	470
Ukupno	15676

Stanje na dan 27.11.2008.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

3.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Bjelovarsko bilogorske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Bjelovarsko bilogorskoj županiji 34,7 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 7.).

Tablica 7. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	5875	38,4	44,3
oštećenje drugih organa	4188	27,4	31,6
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2761	18	20,8
duševni poremećaji	2653	17,3	20
mentalna retardacija	998	6,5	7,5
oštećenje vida	535	3,5	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	496	3,2	3,7
oštećenje sluha	438	2,9	3,3
oštećenje glasovno govorne komunikacije	361	2,4	2,7
prirodne anomalije i kromosomopatije	249	1,6	1,9
autizam	17	0,1	0,1
višestruka oštećenja	5305	34,7	40

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok su najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (hipertenzija, kardiomiopatije, srčana dekompenzacija). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postojeće za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u Bjelovarsko bilogorskoj županiji je oko 2,4%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 325 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 21 branitelj Domovinskog rata dok ih 22 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 8. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 8. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	284
F20.5	Rezidualna shizofrenija	41
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	113
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	17
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	6
G12	Spinalna mišićna atrofija	11
G71	Mišićna distrofija	22
G80	Infantilna cerebralna paraliza	139
G82	Para i tetraplegija	113
H54.0	Sljepoća na oba oka	98
H91.93	Gluhoća	111
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	32
Q90	Down sindrom	27
S48	Amputacija obje nadlaktice	6
S68	Amputacija obje šake	4
S78	Amputacija obje natkoljenice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	1
G35	Multipla skleroza	39

4. Brodsko posavska županija

4.1 Opći sociodemografski podaci

U Brodsko posavskoj županiji, stanje na dan 27.11.2008., živi 16827 osoba s invaliditetom od čega su 11249 muški (67%) i 5578 žene (33%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine oko 10,1% ukupnog stanovništva Brodsko posavske županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 9733 (58%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 6,6% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-18 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Brodsko posavska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u dječjoj dobi i dobi iznad 65 godina dok je iznad prosjeka za prevalenciju u radnoaktivnoj dobi (tablica 2.).

76,6% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 18,7% ima srednju stručnu spremu dok je 1,1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,6% osoba s invaliditetom. Prema preliminarnim podacima**, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Brodsko posavskoj županiji je 207 zaposlenih osoba s invaliditetom s 68% udjelom muških i 32% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su vozač, poljoprivredni tehničar, automehaničar, bravar te NKV radnik. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (80%) žive u obitelji dok ih čak oko 19% živi samo. 29 ih boravi u ustanovi dok ih 35 ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi čak oko 20% osoba s invaliditetom. Oko 52% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Brodsko posavskoj županiji 653 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (61%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog provođenja. 4959 osoba s invaliditetom, oko 29% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi što može ukazati na mogućni postotak osoba s invaliditetom koja su socijalno ugrožena. U Brodsko posavskoj županiji živi 3317 branitelja s invaliditetom te 453 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 9).

Tablica 9. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Brodsko posavske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	8903
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4959
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	3317
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	653
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	453
Ukupno	18285

Stanje na dan 27.11.2008.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

4.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Brodsko posavske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Brodsko posavskoj županiji 29,4 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 7.).

Tablica 10. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	4978	29,6	29,8
oštećenje drugih organa	3718	22,1	22,3
duševni poremećaji	3127	18,6	18,8
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2487	14,8	14,9
mentalna retardacija	1086	6,5	6,5
oštećenje perifernog živčanog sustava	702	4,2	4,2
oštećenje vida	626	3,7	3,8
oštećenje sluha	560	3,3	3,4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	543	3,2	3,3
prirođene anomalije i kromosopatije	262	1,6	1,6
autizam	36	0,2	0,2
višestruka oštećenja	4948	29,4	29,7

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok su najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (hipertenzija, kardiomiopatije, srčana dekompenzacija). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u Brodsko posavskoj županiji je oko 2,6%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 346 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 63 branitelj Domovinskog rata dok ih 30 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 11. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 11. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	328
F20.5	Rezidualna shizofrenija	19
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	117
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	36
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	9
G12	Spinalna mišićna atrofija	4
G71	Mišićna distrofija	16
G80	Infantilna cerebralna paraliza	158
G82	Para i tetraplegija	224
H54.0	Sljepoća na oba oka	143
H91.93	Gluhoća	155
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	27
Q90	Down sindrom	61
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	6
G35	Multipla skleroza	56

5. Dubrovačko neretvanska županija

5.1. Opći sociodemografski podaci

U Dubrovačko neretvanskoj županiji, stanje na dan 27.11.2008., živi 10553 osoba s invaliditetom od čega su 6973 muški (66%) i 3580 žene (34%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine oko 8,6% ukupnog stanovništva Dubrovačko neretvanske županije (tablica 2.)*. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6374 (60,4%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8% udjelju prisutan je i u dječjoj dobi, 0-18 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Dubrovačko neretvanska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju po navedenim dobnim skupinama pogotovo za dobnu skupinu 65+ (tablica 2.).

Oko 64% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. Oko 26% ima srednju stručnu spremu dok je 5,1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4,9% osoba s invaliditetom. Prema preliminarnim podacima**, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Dubrovačko neretvanskoj županiji je 272 zaposlenih osoba s invaliditetom s 60% udjeljom muških i 40% udjeljom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su trgovac, mornar te NKV radnik. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (82%) žive u obitelji dok ih čak oko 15% živi samo. 56 ih boravi u ustanovi dok ih 7 ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi čak oko 17% osoba s invaliditetom. Oko 62% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Dubrovačko neretvanskoj županiji 344 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (59%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog provođenja. 2389 osoba s invaliditetom, oko 23% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi što može ukazati na mogućni postotak osoba s invaliditetom koja su socijalno ugrožena. U Dubrovačko neretvanskoj županiji živi 1902 branitelja s invaliditetom te 461 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 12).

Tablica 12. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Dubrovačko neretvanske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	6160
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	2389
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1902
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	461
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	344
Ukupno	11256

Stanje na dan 27.11.2008.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

5.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Dubrovačko neretvanske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Dubrovačko neretvanskoj županiji 22,7 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 13.).

Tablica 13. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	2313	21,9	18,9
oštećenje drugih organa	2248	21,3	18,4
duševni poremećaji	2170	20,6	17,7
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1447	13,7	11,8
mentalna retardacija	449	4,3	3,7
oštećenje vida	422	4	3,5
oštećenje glasovno govorne komunikacije	271	2,6	2,2
oštećenje perifernog živčanog sustava	258	2,4	2,1
oštećenje sluha	255	2,4	2,1
prirođene anomalije i kromosomopatije	204	1,9	1,7
autizam	12	0,1	0,1
višestruka oštećenja	2398	22,7	19,6

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok su najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (hipertenzija, kardiomiopatije, srčana dekompenzacija). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u Dubrovačko neretvanskoj županiji je oko 2,4%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 193 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 23 branitelj Domovinskog rata dok ih 32 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 14. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 14. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	85
F20.5	Rezidualna shizofrenija	47
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	114
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	12
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	4
G12	Spinalna mišićna atrofija	5
G71	Mišićna distrofija	9
G80	Infantilna cerebralna paraliza	152
G82	Para i tetraplegija	133
H54.0	Sljepoća na oba oka	92
H91.93	Gluhoća	46
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	34
Q90	Down sindrom	38
S48	Amputacija obje nadlaktice	3
S78	Amputacija obje natkoljenice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	2
G35	Multipla skleroza	31

6. Grad Zagreb

6.1. Opći sociodemografski podaci

U Gradu Zagrebu, stanje na dan 27.11.2008., živi 88424 osoba s invaliditetom od čega su 46490 muški (53%) i 41934 žene (47%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine oko 11% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 46850 (53%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7,8% udjelom prisutan je i u dječjoj dobi, 0-18 godina.. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Grad Zagreb nešto iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u dobnim skupinama 0-19 i 65+ , a nešto ispod prevalencije u radno aktivnoj dobi (tablica 2.).

53,3% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje, dok 32,6% ima srednju stručnu spremu a 6,4% osoba je s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 7,7% osoba s invaliditetom. Prema preliminarnim podacima**, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Gradu Zagrebu je 2722 zaposlenih osoba s invaliditetom s 51% udjelom muških i 49% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, krojač, strojarski tehničar, konobar te kovinotokar . Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (82%) žive u obitelji dok ih čak oko 12% živi samo. 634 ih boravi u ustanovi dok ih 73 ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi čak oko 18% osoba s invaliditetom. Oko 32% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Gradu Zagrebu 3892 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (65%). Mentalna retardacija, s 63% udjelom lake mentalne retardacije, je najčešći uzrok koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnom dodatnom pomoć najčešći oblik njezinog provođenja. 12043 osoba s invaliditetom, oko 14% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi što može ukazati na mogućni postotak osoba s invaliditetom koja su socijalno ugrožena. U Gradu Zagrebu živi 7053 branitelja s invaliditetom te 2026 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 15).

Tablica 15. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Grada Zagreb, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	66264
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	12043
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	7053
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	3892
Rješenje o prizatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	2026
Ukupno	91278

Stanje na dan 27.11.2008.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

6.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Grada Zagreba, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja središnjeg živčanog sustava te oštećenja lokomotornog sustava. U Gradu Zagrebu 23,4% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 16.).

Tablica 16. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/1000 stanovnika
oštećenje središnjeg živčanog sustava	26924	30,4	34,7
oštećenje lokomotornog sustava	21083	23,8	27,2
oštećenje drugih organa	15254	17,3	19,7
duševni poremećaji	14079	15,9	18,1
mentalna retardacija	2489	2,8	3,2
oštećenje glasovno govorne komunikacije	2115	2,4	2,7
oštećenje vida	1827	2,1	2,4
prirođene anomalije i kromosomopatije	1464	1,7	1,9
oštećenje sluha	1331	1,5	1,7
oštećenje perifernog živčanog sustava	1117	1,3	1,4
autizam	177	0,2	0,2
višestruka oštećenja	20648	23,4	26,6

Najčešći uzroci oštećenja središnjeg živčanog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju su potpuni gubitak funkcije jednog segmenta cervikalne regije nakon prijeloma trupa kralješka te potpuni gubitak funkcije jednog segmenta lumbalne regije, dok su najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Gradu Zagrebu oko 2,5%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 1825 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 188 branitelja Domovinskog rata dok ih 177 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 17. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 17. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	383
F20.5	Rezidualna shizofrenija	170
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	417
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	177
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	27
G12	Spinalna mišićna atrofija	33
G71	Mišićna distrofija	71
G80	Infantilna cerebralna paraliza	865
G82	Para i tetraplegija	495
H54.0	Sljepoća na oba oka	372
H91.93	Gluhoća	327
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	86
Q90	Down sindrom	283
S48	Amputacija obje nadlaktice	28
S78	Amputacija obje natkoljenice	20
S88	Amputacija obje potkoljenice	22
G35	Multipla skleroza	277

7. Istarska županija

7.1. Opći sociodemografski podaci

U Istarskoj županiji, stanje na dan 27.11.2008., živi 12 229 osoba s invaliditetom od čega su 7354 muški (60%) i 4875 žene (40%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine oko 6% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6527 (53%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7,6% udjelom prisutan je i u dječjoj dobi, 0-18 godina.. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da Istarska županija ima, u odnosu na ostale županije, najmanji udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije te da je ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalencije za sve navedene dobne skupine (tablica 2.).

Oko 65% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 25,6% ima srednju stručnu spremu dok je 3,7% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5,7% osoba s invaliditetom. Prema preliminarnim podacima**, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Istarskoj županiji je 603 zaposlenih osoba s invaliditetom s 68% udjelom muških i 32% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, konoba, kuhar te trgovac. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (82%) žive u obitelji dok ih čak oko 16% živi samo. 51 ih boravi u ustanovi dok ih 7 ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi čak oko 15% osoba s invaliditetom. Oko 51% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Istarskoj županiji 591 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (66%). Više vrsta teškoća u psihofizičkom razvoju je najčešći uzrok koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog provođenja. 2938 osoba s invaliditetom, oko 24% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi što može ukazati na mogućni postotak osoba s invaliditetom koja su socijalno ugrožena. U Istarskoj županiji živi 524 branitelja s invaliditetom te 460 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 18).

Tablica 18. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Istarske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	8308
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	2938
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	524
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	591
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	460
Ukupno	12821

Stanje na dan 27.11.2008.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

7.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Istarske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te oštećenja lokomotornog sustava. U Istarskoj županiji 25,3% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 19.).

Tablica 19. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/1000 stanovnika
oštećenje drugih organa	3155	25,8	15,3
oštećenje lokomotornog sustava	2916	23,8	14,2
duševni poremećaji	2065	16,9	10
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1634	13,3	8
oštećenje vida	565	4,6	2,7
mentalna retardacija	544	4,5	2,6
oštećenje glasovno govorne komunikacije	371	3	1,8
oštećenje sluha	286	2,3	1,4
oštećenje perifernog živčanog sustava	282	2,3	1,4
prirođene anomalije i kromosopatije	242	2	1,2
autizam	35	0,3	0,2
višestruka oštećenja	3096	25,3	15,1

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (hipertenzija, kardiomiopatije, srčana dekompenzacija), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Istarskoj županiji oko 2,5%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 259 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 21 branitelja Domovinskog rata dok ih 31 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 20. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 20. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	125
F20.5	Rezidualna shizofrenija	22
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	64
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	35
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	10
G12	Spinalna mišićna atrofija	4
G71	Mišićna distrofija	4
G80	Infantilna cerebralna paraliza	140
G82	Para i tetraplegija	130
H54.0	Sljepoća na oba oka	105
H91.93	Gluhoća	50
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	48
Q90	Down sindrom	36
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	1
G35	Multipla skleroza	67

8. Karlovačka županija

8.1. Opći sociodemografski podaci

U Karlovačkoj županiji, stanje na dan 27.11.2008., živi 16 518 osoba s invaliditetom od čega su 9459 muški (57%) i 7059 žene (43%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,7% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 8121 (49,2%), je starije od 65 godina (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 4,4% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-18 godina.. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Karlovačka županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u radno aktivnoj i dobi starijoj od 65 godina dok je ispod prosjeka za prevalenciju invaliditeta u dječjoj dobi (tablica 2.).

Oko 78% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. Oko 17% ima srednju stručnu spremu dok je 2,2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 2,8% osoba s invaliditetom. Prema preliminarnim podacima**, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Karlovačkoj županiji je 207 zaposlenih osoba s invaliditetom s 69% udjelom muških i 31% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, trgovac te elektromehaničar. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (73%) žive u obitelji dok ih čak oko 25% živi samo. 109 ih boravi u ustanovi dok ih 40 ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi čak oko 26% osoba s invaliditetom. Oko 64% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Karlovačkoj županiji 419 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (62%). Mentalna retardacija, s 81% udjelom lake mentalne, je najčešći uzrok koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć najčešći oblik njezinog provođenja. 6954 osoba s invaliditetom, čak oko 42% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi što može ukazati na mogućno visok postotak osoba s invaliditetom koja su socijalno ugrožena. U Karlovačkoj županiji živi 2514 branitelja s invaliditetom te 808 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 21).

Tablica 21. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Karlovačke županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	7094
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	6954
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	2514
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	808
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	419
Ukupno	17789

Stanje na dan 27.11.2008.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

8.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Karlovačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Karlovačkoj županiji 38,8% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 22.).

Tablica 22. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	6120	37,1	43,4
oštećenje drugih organa	5635	34,1	40
duševni poremećaji	4500	27,2	31,9
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2731	16,5	19,4
oštećenje vida	1070	6,5	7,6
oštećenje sluha	649	3,9	4,6
mentalna retardacija	605	3,7	4,3
oštećenje perifernog živčanog sustava	572	3,5	4,1
oštećenje glasovno govorne komunikacije	285	1,7	2
prirodne anomalije i kromosopatije	235	1,4	1,7
autizam	14	0,1	0,1
višestruka oštećenja	6411	38,8	45,5

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (hipertenzija, kardiomiopatije, srčana dekompenzacija). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Karlovačkoj županiji oko 1,8%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 222 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 46 branitelja Domovinskog rata dok ih 40 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 23. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 23. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	250
F20.5	Rezidualna shizofrenija	94
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	90
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	14
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	8
G12	Spinalna mišićna atrofija	6
G71	Mišićna distrofija	13
G80	Infantilna cerebralna paraliza	108
G82	Para i tetraplegija	176
H54.0	Sljepoća na oba oka	160
H91.93	Gluhoća	220
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	59
Q90	Down sindrom	43
S48	Amputacija obje nadlaktice	3
S78	Amputacija obje natkoljenice	6
S88	Amputacija obje potkoljenice	7
G35	Multipla skleroza	49

9. Koprivničko križevačka županija

9.1. Opći sociodemografski podaci

U Koprivničko križevačkoj županiji, stanje na dan 27.11.2008., živi 11 500 osoba s invaliditetom od čega su 6771 muški (59%) i 4729 žene (41%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 9,2% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 5938 (51,6%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 9,8% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-18 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Koprivničko križevačka županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u radno aktivnoj i dobi starijoj od 65 godina dok je iznad prosjeka za prevalenciju invaliditeta u dječjoj dobi (tablica 2.).

Oko 83% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. Oko 10% ima srednju stručnu spremu dok je oko 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5% osoba s invaliditetom. Prema preliminarnim podacima**, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Koprivničko križevačkoj županiji je 201 zaposlenih osoba s invaliditetom s 69% udjelom muških i 31% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, automehaničar, trgovac te poljoprivredni radnik. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (78%) žive u obitelji dok ih čak oko 18% živi samo. 83 ih boravi u ustanovi dok ih 60 ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 18% osoba s invaliditetom. Oko 49% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60. Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Koprivničko križevačkoj županiji 896 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (63%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog provođenja. 3704 osoba s invaliditetom, čak oko 32% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi što može ukazati na moguće visok postotak osoba s invaliditetom koja su socijalno ugrožena. U Koprivničko križevačkoj županiji živi 916 branitelja s invaliditetom te 212 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 24).

Tablica 24. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Koprivničko križevačke županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	6514
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3704
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	916
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	212
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	896
Ukupno	12242

Stanje na dan 27.11.2008.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

9.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Koprivničko križevačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Koprivničko križevačkoj županiji 34,3% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 25.).

Tablica 25. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	3571	31,1	28,8
oštećenje drugih organa	3001	26,1	24,2
duševni poremećaji	2580	22,4	20,8
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1915	16,7	15,4
mentalna retardacija	724	6,3	5,8
oštećenje glasovno govorne komunikacije	489	4,3	3,9
oštećenje vida	389	3,4	3,1
oštećenje perifernog živčanog sustava	357	3,1	2,9
oštećenje sluha	272	2,4	2,2
prirodne anomalije i kromosomopatije	166	1,4	1,3
autizam	11	0,1	0,1
višestruka oštećenja	3948	34,3	31,8

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (hipertenzija, kardiomiopatije, srčana dekompenzacija). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Koprivničko križevačkoj županiji oko 1,7%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 180 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 11 branitelja Domovinskog rata dok ih 7 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 26. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 26. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	145
F20.5	Rezidualna shizofrenija	57
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	156
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	11
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	4
G12	Spinalna mišićna atrofija	10
G71	Mišićna distrofija	17
G80	Infantilna cerebralna paraliza	77
G82	Para i tetraplegija	136
H54.0	Sljepoća na oba oka	110
H91.93	Gluhoća	54
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	34
Q90	Down sindrom	36
S48	Amputacija obje nadlaktice	7
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	3
G35	Multipla skleroza	37

10. Krapinsko zagorska županija

10.1. Opći sociodemografski podaci

U Krapinsko zagorskoj županiji, stanje na dan 27.11.2008., živi 20 013 osoba s invaliditetom od čega su 11457 muški (57%) i 8556 žene (43%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 14,1% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 11155 (55,7%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 6,9% udjelom prisutan je i u dječjoj dobi, 0-18 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je u Krapinsko zagorskoj županiji najveća prevalencija invaliditeta u RH s time da je prevalencija iznad prosjeka za sve navedene dobne skupine (tablica 2.).

Oko 81% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. Oko 13% ima srednju stručnu spremu dok je 0,5% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5,5% osoba s invaliditetom. Prema preliminarnim podacima**, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Krapinsko zagorskoj županiji je 454 zaposlenih osoba s invaliditetom s 65% udjelom muških i 35% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, strojobravar, zidar te konobar. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (75%) žive u obitelji dok ih čak oko 20% živi samo. 206 ih boravi u ustanovi dok ih 33 ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 23% osoba s invaliditetom. Oko 55% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Krapinsko zagorskoj županiji 835 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (69%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog provođenja. 4283 osoba s invaliditetom, oko 21% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi što može ukazati na mogućni postotak osoba s invaliditetom koja su socijalno ugrožena. U Krapinsko zagorskoj županiji živi 389 branitelja s invaliditetom te 169 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 27).

Tablica 27. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Krapinsko zagorske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	15069
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4283
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	835
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	389
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	169
Ukupno	20745

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

10.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Krapinsko zagorske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Krapinsko zagorskoj županiji 32,2% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 28.).

Tablica 28. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	6800	34	47,9
oštećenje središnjeg živčanog sustava	5849	29,2	41,1
oštećenje drugih organa	4454	22,3	31,3
duševni poremećaji	4376	21,9	30,8
mentalna retardacija	920	4,6	6,5
oštećenje glasovno govorne komunikacije	520	2,6	3,7
oštećenje vida	442	2,2	3,1
oštećenje perifernog živčanog sustava	395	2	2,8
oštećenje sluha	367	1,8	2,6
prirodne anomalije i kromosopatije	295	1,5	2,1
autizam	37	0,2	0,3
višestruka oštećenja	6446	32,2	45,3

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (hipertenzija, kardiomiopatije, srčana dekompenzacija). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Krapinsko zagorskoj županiji oko 2,7%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 528 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 6 branitelja Domovinskog rata dok ih 14 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 29. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 29. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	214
F20.5	Rezidualna shizofrenija	27
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	169
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	37
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	14
G12	Spinalna mišićna atrofija	13
G71	Mišićna distrofija	14
G80	Infantilna cerebralna paraliza	184
G82	Para i tetraplegija	137
H54.0	Sljepoća na oba oka	74
H91.93	Gluhoća	72
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	24
Q90	Down sindrom	34
S48	Amputacija obje nadlaktice	5
S78	Amputacija obje natkoljenice	4
S88	Amputacija obje potkoljenice	6
G35	Multipla skleroza	68

11. Ličko senjska županija

11.1. Opći sociodemografski podaci

U Ličko senjska županiji, stanje na dan 27.11.2008., živi 6363 osoba s invaliditetom od čega su 4277 muški (67%) i 2086 žene (33%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,9% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 3074 (48,3%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 4% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-18 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Ličko senjska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te za radno aktivnu dob, dok je ispod prosjeka prevalencije u dječjoj dobi i u dobi iznad 65 godina (tablica 2.).

Oko 75% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 20,9% ima srednju stručnu spremu dok je 1,6% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 2,5% osoba s invaliditetom. Prema preliminarnim podacima**, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Ličko senjskoj županiji je 99 zaposlenih osoba s invaliditetom s 70% udjelom muških i 30% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, stolar te građevinski tehničar. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (79%) žive u obitelji dok ih čak oko 19% živi samo. 24 osobe s invaliditetom boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 38% osoba s invaliditetom. Oko 59% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Ličko senjskoj županiji 157 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (62%). Mentalna retardacija je najčešći uzrok koji određuje potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog provođenja. 1364 osoba s invaliditetom, oko 21% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi što može ukazati na na mogući postotak osoba s invaliditetom koja su socijalno ugrožena. U Ličko senjskoj županiji živi 853 branitelja s invaliditetom te 402 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 30).

Tablica 30. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Ličko senjske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	3974
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	1364
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	853
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	402
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	157
Ukupno	6750

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

11.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Ličko senjske županije županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Ličko senjskoj županiji 20% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 31.).

Tablica 31. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	1647	25,9	30,8
oštećenje drugih organa	1191	18,7	22,3
duševni poremećaji	964	15,2	18,1
oštećenje središnjeg živčanog sustava	677	10,6	12,7
oštećenje vida	262	4,1	4,9
mentalna retardacija	259	4,1	4,9
oštećenje perifernog živčanog sustava	166	2,6	3,1
oštećenje sluha	151	2,4	2,8
prirođene anomalije i kromosomopatije	77	1,2	1,4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	75	1,2	1,4
autizam	1	0,02	0,02
višestruka oštećenja	1275	20	23,9

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (hipertenzija, kardiomiopatije, srčana dekompenzacija). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postojeće za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Ličko senjskoj županiji oko 3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 145 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 15 branitelja Domovinskog rata dok ih 33 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 32. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 32. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	29
F20.5	Rezidualna shizofrenija	15
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	56
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	1
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	3
G12	Spinalna mišićna atrofija	4
G71	Mišićna distrofija	3
G80	Infantilna cerebralna paraliza	54
G82	Para i tetraplegija	42
H54.0	Sljepoća na oba oka	71
H91.93	Gluhoća	25
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	8
Q90	Down sindrom	25
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	4
G35	Multipla skleroza	18

12. Međimurska županija

12.1. Opći sociodemografski podaci

U Međimurskoj županiji, stanje na dan 27.11.2008., živi 10 608 osoba s invaliditetom od čega su 5698 muški (53,7%) i 4910 žene (46,3%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 9% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 5175 (48,7%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 13,5% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-18 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Međimurska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te za radno aktivnu i životnu dob iznad 65 godina dob, dok je prevalencije u dječjoj dobi iznad prosjeka (tablica 2.).

Oko 78% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 15,6% ima srednju stručnu spremu dok je 1,3% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5,1% osoba s invaliditetom. Prema preliminarnim podacima**, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Međimurskoj županiji je 212 zaposlenih osoba s invaliditetom s 68% udjelom muških i 32% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV te poljoprivredni radnik, zidar te tesar. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (80%) žive u obitelji dok ih oko 16% živi samo. 138 osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih 37 ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 22% osoba s invaliditetom. Oko 13% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Međimurskoj županiji 939 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (59%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog provođenja. 3948 osoba s invaliditetom, oko 37% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi što može ukazati na mogućni postotak osoba s invaliditetom koja su socijalno ugrožena. U Međimurskoj županiji živi 290 branitelja s invaliditetom te 141 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 33).

Tablica 33. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Međimurske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	5797
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3948
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	939
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	290
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	141
Ukupno	11115

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

12.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Međimurske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Međimurskoj županiji 36,7% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 34.).

Tablica 34. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	3302	31,1	27,9
oštećenje drugih organa	2599	24,5	21,9
duševni poremećaji	2253	21,2	19
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1882	17,7	15,9
mentalna retardacija	938	8,8	7,9
oštećenje glasovno govorne komunikacije	780	7,4	6,6
oštećenje vida	702	6,6	5,9
oštećenje sluha	444	4,2	3,8
oštećenje perifernog živčanog sustava	288	2,7	2,4
prirodne anomalije i kromosopatije	260	2,5	2,2
autizam	10	0,1	0,1
višestruka oštećenja	3893	36,7	32,9

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (hipertenzija, kardiomiopatije, srčana dekompenzacija). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postojeće za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Međimurskoj županiji oko 1,6%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 153 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 9 branitelja Domovinskog rata dok ih 5 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 35. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 35. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	141
F20.5	Rezidualna shizofrenija	37
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	92
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	10
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	7
G12	Spinalna mišićna atrofija	9
G71	Mišićna distrofija	16
G80	Infantilna cerebralna paraliza	149
G82	Para i tetraplegija	120
H54.0	Sljepoća na oba oka	126
H91.93	Gluhoća	118
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	32
Q90	Down sindrom	47
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	7
S88	Amputacija obje potkoljenice	1
G35	Multipla skleroza	42

13. Osječko baranjska županija

13.1. Opći sociodemografski podaci

U Osječko baranjskoj županiji, stanje na dan 27.11.2008., živi 33 312 osoba s invaliditetom od čega su 20784 muški (62,4%) i 12528 žene (37,6%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10,1% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 19400 (58,2%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 6,7% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-18 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Osječko baranjska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te za sve ostale navedene dobne skupine (tablica 2.).

Oko 78% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 16,8% ima srednju stručnu spremu dok je 1,9% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,3% osoba s invaliditetom. Prema preliminarnim podacima**, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Osječko baranjskoj županiji je 413 zaposlenih osoba s invaliditetom s 65% udjelom muških i 35% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, automehaničar, trgovac te strojobravar. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (72%) žive u obitelji dok ih čak oko 27% živi samo. 83 osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih 33 ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 19% osoba s invaliditetom. Oko 57% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60. Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Osječko baranjskoj županiji 1643 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (61%). Postojanje više vrsta teškoća u psihofizičkom razvoju najčešći su uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog provođenja. 3948 osoba s invaliditetom, oko 20% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi što može ukazati na mogućni postotak osoba s invaliditetom koja su socijalno ugrožena. U Osječko baranjskoj županiji živi 5300 branitelja s invaliditetom te 993 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 36).

Tablica 36. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Osječko baranjske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	20555
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	6613
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	5300
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1643
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	993
Ukupno	35104

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

13.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Osječko baranjske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Osječko baranjskoj županiji 21,7% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 37.).

Tablica 37. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	8335	25	25,3
duševni poremećaji	6151	18,5	18,7
oštećenje drugih organa	6130	18,4	18,6
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3636	10,9	11
mentalna retardacija	1381	4,1	4,2
oštećenje vida	1036	3,1	3,1
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1000	3	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	807	2,4	2,5
oštećenje sluha	727	2,2	2,2
prirođene anomalije i kromosomopatije	363	1,1	1,1
autizam	44	0,1	0,1
višestruka oštećenja	7213	21,7	21,9

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini reakcija na teški stres (F43). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Osječko baranjskoj županiji oko 2,3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 643 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 70 branitelja Domovinskog rata dok ih 64 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 38. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 38. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	722
F20.5	Rezidualna shizofrenija	19
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	253
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	44
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	6
G12	Spinalna mišićna atrofija	12
G71	Mišićna distrofija	25
G80	Infantilna cerebralna paraliza	299
G82	Para i tetraplegija	384
H54.0	Sljepoća na oba oka	223
H91.93	Gluhoća	146
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	41
Q90	Down sindrom	95
S48	Amputacija obje nadlaktice	11
S78	Amputacija obje natkoljenice	11
S88	Amputacija obje potkoljenice	9
G35	Multipla skleroza	86

14. Požeško slavonska županija**14.1. Opći sociodemografski podaci**

U Požeško slavonskoj županiji, stanje na dan 27.11.2008., živi 10 061 osoba s invaliditetom od čega su 6408 muški (63,7%) i 3653 žene (36,3%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 12,6% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 5638 (53,4%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 5% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-18 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Požeško slavonska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalenciju u radno aktivnoj te dobi iznad 65 godina dok je ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2.).

80,6% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 14,6% ima srednju stručnu spremu dok je oko 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,8% osoba s invaliditetom. Prema preliminarnim podacima**, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Požeško slavonskoj županiji je 192 zaposlene osobe s invaliditetom s 66% udjelom muških i 34% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik te krojač. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (78%) žive u obitelji dok ih čak oko 20% živi samo. 35 osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih 9 ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 22% osoba s invaliditetom. Oko 38% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Požeško slavonskoj županiji 281 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (60%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć najčešći oblik njezinog provođenja. 2580 osoba s invaliditetom, oko 26% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi što može ukazati na mogućni postotak osoba s invaliditetom koja su socijalno ugrožena. U Požeško slavonskoj županiji živi 1353 branitelja s invaliditetom te 271 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 39).

Tablica 39. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Požeško slavonske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	6305
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	2580
Ministarstvo obitelji, branitelja i međug.en.solid. (branitelja domovinskog rata)	1353
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	281
Rješenje o prizatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	271
Ukupno	10790

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

14.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Požeško-slavonske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Požeško-slavonskoj županiji 29,6% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 40.).

Tablica 40. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	2938	29,2	36,9
oštećenje drugih organa	2436	24,2	30,6
duševni poremećaji	1615	16,1	20,3
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1537	15,3	19,3
mentalna retardacija	610	6,1	7,7
oštećenje sluha	366	3,6	4,6
oštećenje vida	354	3,5	4,4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	334	3,3	4,2
oštećenje perifernog živčanog sustava	315	3,1	4
prirodne anomalije i kromosopatije	188	1,9	2,4
autizam	5	0,1	0,1
višestruka oštećenja	2975	29,6	37,3

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (hipertenzija, kardiomiopatije, srčana dekompenzacija). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postojeće za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Požeško-slavonskoj županiji oko 2,3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 184 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 14 branitelja Domovinskog rata dok ih 20 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 41. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 41. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	132
F20.5	Rezidualna shizofrenija	16
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	105
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	5
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	12
G12	Spinalna mišićna atrofija	7
G71	Mišićna distrofija	13
G80	Infantilna cerebralna paraliza	92
G82	Para i tetraplegija	99
H54.0	Sljepoća na oba oka	70
H91.93	Gluhoća	44
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	34
Q90	Down sindrom	31
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	2
G35	Multipla skleroza	35

15. Primorsko goranska županija

15.1. Opći sociodemografski podaci

U Primorsko goranskoj županiji, stanje na dan 27.11.2008., živi 25 059 osoba s invaliditetom od čega su 13603 muški (54,3%) i 11456 žene (45,7%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 8,3% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 12183 (48,6%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 3,4% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-18 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Primorsko goranska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalencije svih navedenih dobnih skupina (tablica 2.).

53,3% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 37,4% ima srednju stručnu spremu dok je oko 5,7% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,6% osoba s invaliditetom. Prema preliminarnim podacima**, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Primorsko goranskoj županiji je 632 zaposlene osobe s invaliditetom s 59% udjelom muških i 41% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su trgovac, kuhar, konobar te NKV radnik. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (79%) žive u obitelji dok ih čak oko 18% živi samo. 130 osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih 15 ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 13% osoba s invaliditetom. Oko 70% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Primorsko goranskoj županiji 102 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (63%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć najčešći oblik njezinog provođenja. 6449 osoba s invaliditetom, oko 26% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi što može ukazati na mogućni postotak osoba s invaliditetom koja su socijalno ugrožena. U Primorsko goranskoj županiji živi 1323 branitelja s invaliditetom te 869 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 42).

Tablica 42. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Primorsko goranskoj županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	17815
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	6449
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1323
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	869
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	102
Ukupno	26558

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

15.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Primorsko goranske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te oštećenja lokomotornog sustava. U Primorsko goranskoj županiji 23,8% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 43.).

Tablica 43. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/1000 stanovnika
oštećenje drugih organa	6351	25,3	20,9
oštećenje lokomotornog sustava	5890	23,5	19,4
duševni poremećaji	4065	16,2	13,4
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3074	12,3	10,1
oštećenje vida	920	3,7	3
oštećenje sluha	801	3,2	2,6
oštećenje perifernog živčanog sustava	665	2,7	2,2
mentalna retardacija	584	2,3	1,9
prirođene anomalije i kromosopatije	356	1,4	1,2
oštećenje glasovno govorne komunikacije	304	1,2	1
autizam	62	0,3	0,2
višestruka oštećenja	5951	23,8	19,6

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (hipertenzija, kardiomiopatije, srčana dekompenzacija) te malignih novotvorina dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) te ograničene pokretljivosti zglobova (M24). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Primorsko goranskoj županiji oko 3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 629 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 41 branitelja Domovinskog rata dok ih 68 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 44. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 44. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	405
F20.5	Rezidualna shizofrenija	11
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	102
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	62
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	17
G12	Spinalna mišićna atrofija	20
G71	Mišićna distrofija	33
G80	Infantilna cerebralna paraliza	249
G82	Para i tetraplegija	427
H54.0	Sljepoća na oba oka	194
H91.93	Gluhoća	179
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	219
Q90	Down sindrom	54
S48	Amputacija obje nadlaktice	13
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	5
G35	Multipla skleroza	137

16. Sisačko moslavačka županija

16.1. Opći sociodemografski podaci

U Sisačko moslavačkoj županiji, stanje na dan 27.11.2008., živi 19 606 osoba s invaliditetom od čega su 12595 muški (64,2%) i 7011 žene (35,8%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10,6% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 10793 (55,1%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 4,7% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-18 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Sisačko moslavačka županija nešto ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalencije u dječjoj i dobi starijoj od 65 godina dok je prevalencija u radno aktivnoj dobi istovjetna prosjeku (tablica 2.).

76,3% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 19,2% ima srednju stručnu spremu dok je oko 1,5% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3% osoba s invaliditetom. Prema preliminarnim podacima**, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Sisačko moslavačkoj županiji je 419 zaposlene osobe s invaliditetom s 74% udjelom muških i 26% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik te vozač. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (79%) žive u obitelji dok ih čak oko 19% živi samo. 85 osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih 13 ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 28% osoba s invaliditetom. Oko 51% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Sisačko moslavačkoj županiji 394 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (68%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog provođenja. 4002 osoba s invaliditetom, oko 20% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi što može ukazati na mogućni postotak osoba s invaliditetom koja su socijalno ugrožena. U Sisačko moslavačkoj županiji živi 2831 branitelja s invaliditetom te 728 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 45).

Tablica 45. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Sisačko moslavačkoj županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	12519
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4002
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	2831
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	728
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	394
Ukupno	20474

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

16.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Sisačko moslavačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Sisačko moslavačkoj županiji 28,3% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 46.).

Tablica 46. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	5817	29,7	31,5
oštećenje drugih organa	4499	22,9	24,3
duševni poremećaji	4247	21,7	23
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3882	19,8	21
oštećenje vida	746	3,8	4
mentalna retardacija	743	3,8	4
oštećenje sluha	709	3,6	3,8
oštećenje perifernog živčanog sustava	536	2,7	2,9
oštećenje glasovno govorne komunikacije	390	2	2,1
prirođene anomalije i kromosomopatije	248	1,3	1,3
autizam	17	0,1	0,1
višestruka oštećenja	5539	28,3	30

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) te ograničene pokretljivosti zglobova (M24) dok su najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (hipertenzija, kardiomiopatije, srčana dekompenzacija). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Sisačko moslavačkoj županiji oko 2,8%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 492 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 27 branitelja Domovinskog rata dok ih 38 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 47. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 47. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	94
F20.5	Rezidualna shizofrenija	44
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	102
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	17
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	14
G12	Spinalna mišićna atrofija	8
G71	Mišićna distrofija	10
G80	Infantilna cerebralna paraliza	163
G82	Para i tetraplegija	173
H54.0	Sljepoća na oba oka	103
H91.93	Gluhoća	146
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	41
Q90	Down sindrom	36
S48	Amputacija obje nadlaktice	7
S78	Amputacija obje natkoljenice	5
S88	Amputacija obje potkoljenice	3
G35	Multipla skleroza	36

17. Splitsko dalmatinska županija

17.1. Opći sociodemografski podaci

U Splitsko dalmatinskoj županiji, stanje na dan 27.11.2008., živi 61 205 osoba s invaliditetom od čega su 36368 muški (59,4%) i 24837 žene (40,6%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 13,3% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 34663 (56,6%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-18 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Splitsko dalmatinska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalencije u svim navedenim dobnim skupinama (tablica 2.).

63,1% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 29,1% ima srednju stručnu spremu dok je 4,3% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,5% osoba s invaliditetom. Prema preliminarnim podacima**, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Splitsko dalmatinskoj županiji je 955 zaposlene osobe s invaliditetom s 54% udjelom muških i 46% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su konobar, ekonomski tehničar, frizer te kuhar. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (79%) žive u obitelji dok ih čak oko 20% živi samo. 233 osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih 14 ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 17% osoba s invaliditetom. Oko 63% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Splitsko dalmatinskoj županiji 1988 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (67%). Postojanje više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju najčešći su uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup najčešći oblik njezinog provođenja. 16558 osoba s invaliditetom, oko 27% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi što može ukazati na moguće visok postotak osoba s invaliditetom koja su socijalno ugrožena. U Splitsko dalmatinskoj županiji živi 7211 branitelja s invaliditetom te 1861 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 48).

Tablica 48. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Splitsko dalmatinska županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	38182
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	16558
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	7211
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1988
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	1861
Ukupno	65800

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

17.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Splitsko dalmatinske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Splitsko dalmatinskoj županiji 23,3% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 49.).

Tablica 49. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	15296	25	33,1
duševni poremećaji	14224	23,2	30,8
oštećenje drugih organa	13997	22,9	30,3
oštećenje središnjeg živčanog sustava	10402	17	22,5
oštećenje vida	2160	3,5	4,7
mentalna retardacija	1741	2,8	3,8
oštećenje perifernog živčanog sustava	1357	2,2	2,9
oštećenje sluha	1254	2	2,7
prirođene anomalije i kromosomopatije	1002	1,6	2,2
oštećenje glasovno govorne komunikacije	755	1,2	1,6
autizam	123	0,2	0,3
višestruka oštećenja	14258	23,3	30,9

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok su najčešće dijagnoze duševnih poremećaja iz skupine depresivnih poremećaja (F32,F33). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Splitsko dalmatinskoj županiji oko 1,8%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 820 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 98 branitelja Domovinskog rata dok ih 176 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 50. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 50. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	432
F20.5	Rezidualna shizofrenija	445
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	413
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	123
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	18
G12	Spinalna mišićna atrofija	30
G71	Mišićna distrofija	35
G80	Infantilna cerebralna paraliza	433
G82	Para i tetraplegija	518
H54.0	Sljepoća na oba oka	372
H91.93	Gluhoća	248
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	144
Q90	Down sindrom	179
S48	Amputacija obje nadlaktice	11
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	17
G35	Multipla skleroza	163

18. Šibensko kninska županija

18.1. Opći sociodemografski podaci

U Šibensko kninskoj županiji, stanje na dan 27.11.2008., živi 14 226 osoba s invaliditetom od čega su 9046 muški (63,6%) i 5180 žene (36,4%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 12,7% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 7190 (50,5%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 3,1% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-18 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Šibensko kninska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalencije u radno aktivnoj te dobi starijoj od 65 godina dok je ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2.).

63,8% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 27,7% ima srednju stručnu spremu dok je 2,3% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 6,2% osoba s invaliditetom. Prema preliminarnim podacima**, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Šibensko kninskoj županiji je 292 zaposlene osobe s invaliditetom s 61% udjelom muških i 39% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, zidar, vodinstalater, automehaničar, trgovac te tekstilni tehničar. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (72%) žive u obitelji dok ih čak oko 27% živi samo. 28 osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih 2 ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 18% osoba s invaliditetom. Oko 46% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Šibensko kninskoj županiji 51 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (67%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog provođenja. 5103 osoba s invaliditetom, oko 36% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi što može ukazati na moguće visok postotak osoba s invaliditetom koja su socijalno ugrožena. U Šibensko kninskoj županiji živi 1427 branitelja s invaliditetom te 690 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 51).

Tablica 51. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Šibensko kninske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	7898
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	5103
Ministarstvo obitelji, branitelja i međug.en.solid. (branitelja domovinskog rata)	1427
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	690
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	51
Ukupno	15169

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

18.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Šibensko kninske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Šibensko kninskoj županiji 27,2% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 52.).

Tablica 52. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	4049	28,5	36
oštećenje drugih organa	3460	24,3	30,8
duševni poremećaji	3109	21,9	27,7
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2171	15,3	19,3
oštećenje vida	727	5,1	6,5
mentalna retardacija	589	4,1	5,2
oštećenje sluha	396	2,8	3,5
oštećenje perifernog živčanog sustava	331	2,3	3
prirođene anomalije i kromosomopatije	180	1,3	1,6
oštećenje glasovno govorne komunikacije	177	1,2	1,6
autizam	29	0,2	0,3
višestruka oštećenja	3866	27,2	34,4

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini ograničene pokretljivosti zglobova (M24) te dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (hipertenzija, kardiomiopatije, srčana dekompenzacija). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Šibensko kninskoj županiji oko 3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 350 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 20 branitelja Domovinskog rata dok ih 50 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 53. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 53. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	198
F20.5	Rezidualna shizofrenija	54
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	103
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	29
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	3
G12	Spinalna mišićna atrofija	7
G71	Mišićna distrofija	18
G80	Infantilna cerebralna paraliza	112
G82	Para i tetraplegija	124
H54.0	Sljepoća na oba oka	119
H91.93	Gluhoća	58
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	56
Q90	Down sindrom	38
S48	Amputacija obje nadlaktice	3
S78	Amputacija obje noge (nesp.razine)	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	3
G35	Multipla skleroza	31

19. Varaždinska županija

19.1. Opći sociodemografski podaci

U Varaždinskoj županiji, stanje na dan 27.11.2008., živi 21 732 osoba s invaliditetom od čega su 11580 muški (53,3%) i 10152 žene (46,7%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,8% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 11211 (51,6%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 5,1% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-18 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Varaždinska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalencije u radno aktivnoj te dobi starijoj od 65 godina dok je ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2.).

78,8% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 15,8% ima srednju stručnu spremu dok je 1,7% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,7% osoba s invaliditetom. Prema preliminarnim podacima**, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Varaždinskoj županiji je 327 zaposlene osobe s invaliditetom s 63% udjelom muških i 37% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, medicinska sestra, kovinotokar, poljoprivredni radnik te obučar. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (78%) žive u obitelji dok ih čak oko 20% živi samo. 87 osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih 61 ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 15% osoba s invaliditetom. Oko 61% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Varaždinskoj županiji 586 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (60%). Postojanje više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju najčešći su uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog provođenja. 6712 osoba s invaliditetom, oko 31% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi što može ukazati na moguće visok postotak osoba s invaliditetom koja su socijalno ugrožena. U Varaždinskoj županiji živi 1048 branitelja s invaliditetom te 256 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 54).

Tablica 54. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Varaždinske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	14572
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	6712
Ministarstvo obitelji, branitelja i međug.en.solid. (branitelja domovinskog rata)	1048
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	586
Rješenje o prizatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	256
Ukupno	23174

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

19.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Varaždinske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava.. U Varaždinskoj županiji 34,2% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 55.).

Tablica 55. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	7891	36,3	42,9
oštećenje drugih organa	5554	25,6	30,2
duševni poremećaji	4178	19,2	22,7
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3610	16,6	19,6
mentalna retardacija	1158	5,3	6,3
oštećenje sluha	851	3,9	4,6
oštećenje perifernog živčanog sustava	776	3,6	4,2
oštećenje vida	638	2,9	3,5
oštećenje glasovno govorne komunikacije	398	1,8	2,2
prirodne anomalije i kromosopatije	295	1,4	1,6
autizam	21	0,1	0,1
višestruka oštećenja	7435	34,2	40,4

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (hipertenzija, kardiomiopatije, srčana dekompenzacija). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postojeće za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Varaždinskoj županiji oko 1,4%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 262 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 22 branitelja Domovinskog rata dok ih 14 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 56. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 56. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	746
F20.5	Rezidualna shizofrenija	132
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	170
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	21
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	5
G12	Spinalna mišićna atrofija	14
G71	Mišićna distrofija	37
G80	Infantilna cerebralna paraliza	238
G82	Para i tetraplegija	241
H54.0	Sljepoća na oba oka	99
H91.93	Gluhoća	179
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	41
Q90	Down sindrom	61
S48	Amputacija obje nadlaktice	6
S78	Amputacija obje natkoljenice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	5
G35	Multipla skleroza	48

20. Virovitičko podravska županija

20.1. Opći sociodemografski podaci

U Virovitičko podravskoj županiji, stanje na dan 27.11.2008., živi 9311 osoba s invaliditetom od čega su 5957 muški (64%) i 3354 žene (36%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 5342 (57,4%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 5,3% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-18 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Virovitičko podravska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju za sve navedene dobne skupine (tablica 2.).

Oko 82,7% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. Oko 12,7% ima srednju stručnu spremu dok je 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,6% osoba s invaliditetom. Prema preliminarnim podacima**, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Virovitičko podravskoj županiji je 85 zaposlenih osoba s invaliditetom s 72% udjelom muških i 28% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, stolar i vozač. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (75%) žive u obitelji dok ih čak oko 24% živi samo. 32 osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih 17 ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 26% osoba s invaliditetom. Oko 49% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60. Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Virovitičko podravskoj županiji 233 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (58%). Mentalna retardacija, s 73% udjelom lake mentalne retardacije, najčešći su uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog provođenja. 3732 osoba s invaliditetom, oko 40% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi što može ukazati na moguće visok postotak osoba s invaliditetom koja su socijalno ugrožena. U Virovitičko podravskoj županiji živi 1169 branitelja s invaliditetom te 246 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 57).

Tablica 57. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Virovitičko podravske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	4596
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3732
Ministarstvo obitelji, branitelja i međug.en.solid. (branitelja domovinskog rata)	1169
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	246
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	233
Ukupno	9976

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

20.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Virovitičko podravske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Virovitičko podravskoj županiji 34% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 58.).

Tablica 58. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	3218	34,6	34,7
oštećenje drugih organa	2550	27,4	27,5
duševni poremećaji	2488	26,7	26,8
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1454	15,6	15,7
mentalna retardacija	642	6,9	6,9
oštećenje sluha	414	4,4	4,5
oštećenje vida	405	4,3	4,4
oštećenje perifernog živčanog sustava	328	3,5	3,5
oštećenje glasovno govorne komunikacije	181	1,9	2
prirođene anomalije i kromosomopatije	153	1,6	1,7
autizam	10	0,1	0,1
višestruka oštećenja	3166	34	34,1

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (hipertenzija, kardiomiopatije, srčana dekompenzacija). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postojeće za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Virovitičko podravskoj županiji oko 2,2%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 165 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 14 branitelja Domovinskog rata dok ih 26 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 59. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 59. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	180
F20.5	Rezidualna shizofrenija	26
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	76
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	10
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	4
G12	Spinalna mišićna atrofija	6
G71	Mišićna distrofija	12
G80	Infantilna cerebralna paraliza	93
G82	Para i tetraplegija	90
H54.0	Sljepoća na oba oka	95
H91.93	Gluhoća	73
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	33
Q90	Down sindrom	20
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S78	Amputacija obje noge nesp. nivoa	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	2
G35	Multipla skleroza	19

21. Vukovarsko srijemska županija

21.1. Opći sociodemografski podaci

U Vukovarsko srijemskoj županiji, stanje na dan 27.11.2008., živi 18723 osoba s invaliditetom od čega su 11880 muški (63,5%) i 6843 žene (36,5%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 9% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 10637 (56,8%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 6,6% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-18 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Vukovarsko srijemska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju za sve navedene dobne skupine (tablica 2.).

75,1% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 20,1% ima srednju stručnu spremu dok je 1,7% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,1% osoba s invaliditetom. Prema preliminarnim podacima**, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Vukovarsko srijemskoj županiji je 396 zaposlenih osoba s invaliditetom s 59% udjelom muških i 41% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, ekonomist te obučar. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (71%) žive u obitelji dok ih čak oko 27% živi samo. 76 osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih 15 ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 18% osoba s invaliditetom. Oko 38% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Vukovarsko srijemskoj županiji 770 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (60%). Postojanje više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju najčešći su uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog provođenja. 4768 osoba s invaliditetom, oko 26% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi što može ukazati na mogućni postotak osoba s invaliditetom koja su socijalno ugrožena. U Vukovarsko srijemskoj županiji živi 3985 branitelja s invaliditetom te 752 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 60).

Tablica 60. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Vukovarsko srijemske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	9191
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4768
Ministarstvo obitelji, branitelja i međug.en.solid. (branitelja domovinskog rata)	3985
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	770
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	752
Ukupno	19466

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

21.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Vukovarsko srijemske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Vukovarsko srijemskoj županiji 24,1% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 61.).

Tablica 61. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	5610	30	27,5
duševni poremećaji	4481	23,9	22
oštećenje drugih organa	3196	17,1	15,7
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2087	11,1	10,2
mentalna retardacija	841	4,5	4,1
oštećenje vida	569	3	2,8
oštećenje glasovno govorne komunikacije	566	3	2,8
oštećenje sluha	459	2,5	2,3
oštećenje perifernog živčanog sustava	427	2,3	2,1
prirodne anomalije i kromosomopatije	229	1,2	1,1
autizam	25	0,1	0,1
višestruka oštećenja	4504	24,1	22,1

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci duševnih poremećaja pripadaju skupini postraumatskih stresnih poremećaja (F43). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postojeće za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Vukovarsko srijemskoj županiji oko 2,4%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 357 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 49 branitelja Domovinskog rata dok ih 40 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 62. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 62. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	117
F20.5	Rezidualna shizofrenija	16
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	97
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	25
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	7
G12	Spinalna mišićna atrofija	9
G71	Mišićna distrofija	17
G80	Infantilna cerebralna paraliza	168
G82	Para i tetraplegija	136
H54.0	Sljepoća na oba oka	123
H91.93	Gluhoća	121
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	27
Q90	Down sindrom	58
S48	Amputacija obje nadlaktice	5
S78	Amputacija obje natkoljenice	5
S88	Amputacija obje potkoljenice	9
G35	Multipla skleroza	40

22. Zadarska županija

22.1. Opći sociodemografski podaci

U Zadarskoj županiji, stanje na dan 27.11.2008., živi 15156 osoba s invaliditetom od čega su 10133 muški (66,9%) i 5023 žene (33,1%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 9,4% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 8088 (53,4%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 5,5% udjelom prisutan je i u dječjoj dobi, 0-18 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Zadarska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju za sve navedene dobne skupine (tablica 2.).

Oko 63% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 29,9% ima srednju stručnu spremu dok je 3,6% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,5% osoba s invaliditetom. Prema preliminarnim podacima**, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Zadarskoj županiji je 250 zaposlenih osoba s invaliditetom s 59% udjelom muških i 41% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, vozač te trgovac. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (79%) žive u obitelji dok ih čak oko 21% živi samo. 19 osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih 2 ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 20% osoba s invaliditetom. Oko 51% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Zadarskoj županiji 495 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (68%). Mentalna retardacija, s 61% udjelom lake mentalne retardacije, najčešći su uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć najčešći oblik njezinog provođenja. 2323 osoba s invaliditetom, oko 15% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi što može ukazati na mogućni postotak osoba s invaliditetom koja su socijalno ugrožena. U Zadarskoj županiji živi 3040 branitelja s invaliditetom te 801 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 63).

Tablica 63. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Zadarske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	9422
Ministarstvo obitelji, branitelja i međug.en.solid. (branitelja domovinskog rata)	3040
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	2323
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	801
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	495
Ukupno	16081

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

22.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Zadarske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Zadarskoj županiji 25,4% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 64.).

Tablica 64. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	3993	26,3	24,8
oštećenje drugih organa	3312	21,9	20,6
duševni poremećaji	3114	20,5	19,3
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1747	11,5	10,9
oštećenje vida	691	4,6	4,3
oštećenje perifernog živčanog sustava	654	4,3	4,1
mentalna retardacija	403	2,7	2,5
oštećenje sluha	216	1,4	1,3
prirođene anomalije i kromosomopatije	188	1,2	1,2
oštećenje glasovno govorne komunikacije	141	1	1
autizam	24	0,2	0,2
višestruka oštećenja	3845	25,4	23,9

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) i ograničene pokretljivosti zglobova (M24), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (hipertenzija, kardiomiopatije, srčana dekompenzacija). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Zadarskoj županiji oko 2,9%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 333 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 42 branitelja Domovinskog rata dok ih 59 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 65. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 65. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	224
F20.5	Rezidualna shizofrenija	32
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	50
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	24
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	9
G12	Spinalna mišićna atrofija	15
G71	Mišićna distrofija	11
G80	Infantilna cerebralna paraliza	72
G82	Para i tetraplegija	138
H54.0	Sljepoća na oba oka	155
H91.93	Gluhoća	58
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	40
Q90	Down sindrom	40
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	3
G35	Multipla skleroza	47

23. Zagrebačka županija

23.1. Opći sociodemografski podaci

U Zagrebačkoj županiji, stanje na dan 27.11.2008., živi 29314 osoba s invaliditetom od čega su 17718 muški (60,4%) i 11596 žene (39,6%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10,1% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 17323 (59,1%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7,7% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-18 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Zagrebačka županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju za starije od 65 godina dok je za prevalenciju radno aktivne dobi nešto iznad prosjeka. Prevalencija invaliditeta u dječjoj dobi je u prosjeku s navedenom u RH (tablica 2.).

Oko 78,8% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 14,7% ima srednju stručnu spremu dok je 1,8% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4,7% osoba s invaliditetom. Prema preliminarnim podacima**, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Zagrebačkoj županiji je 757 zaposlenih osoba s invaliditetom s 62% udjelom muških i 38% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, trgovac te vozač. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (81%) žive u obitelji dok ih oko 14% živi samo. 181 osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih 59 ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 23% osoba s invaliditetom. Oko 50% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60. Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Zagrebačkoj županiji 1335 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (65%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć najčešći oblik njezinog provođenja. 5090 osoba s invaliditetom, oko 17% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi što može ukazati na mogućni postotak osoba s invaliditetom koja su socijalno ugrožena. U Zagrebačkoj županiji živi 2198 branitelja s invaliditetom te 458 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 66).

Tablica 66. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Zagrebačke županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	21362
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	5090
Ministarstvo obitelji, branitelja i međug.en.solid. (branitelja domovinskog rata)	2198
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1335
Rješenje o prizatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	458
Ukupno	30443

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

23.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Zagrebačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja središnjeg živčanog sustava. U Zagrebačkoj županiji 25,3% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 67.).

Tablica 67. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	8902	30,4	30,6
oštećenje središnjeg živčanog sustava	7013	23,9	24,1
oštećenje drugih organa	5907	20,2	20,3
duševni poremećaji	5396	18,4	18,6
mentalna retardacija	1156	3,9	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	877	3	3
oštećenje vida	760	2,6	2,6
oštećenje sluha	539	1,8	1,9
oštećenje perifernog živčanog sustava	517	1,7	1,8
prirođene anomalije i kromosopatije	470	1,6	1,6
autizam	35	0,1	0,1
višestruka oštećenja	7421	25,3	25,5

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok najčešći uzroci oštećenja središnjeg živčanog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju nastaju kao posljedica gubitka funkcije jednog segmenta cervikalne i lumbalne regije nakon oštećenja trupa kralješka (S12 i S32). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Zagrebačkoj županiji oko 2,6%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 693 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 35 branitelja Domovinskog rata dok ih 22 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 68. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 68. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	158
F20.5	Rezidualna shizofrenija	51
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	229
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	35
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	18
G12	Spinalna mišićna atrofija	6
G71	Mišićna distrofija	30
G80	Infantilna cerebralna paraliza	267
G82	Para i tetraplegija	195
H54.0	Sljepoća na oba oka	151
H91.93	Gluhoća	185
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	23
Q90	Down sindrom	80
S48	Amputacija obje nadlaktice	10
S78	Amputacija obje natkoljenice	6
S88	Amputacija obje potkoljenice	6
G35	Multipla skleroza	99

Napomene:

* za izračun je korišten Popis stanovništva 2001.

** preliminarni podaci o zaposlenim osobama s invaliditetom nastali su iz novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom koja je moguće nekompletna s obzirom da parametri o braniteljima s invaliditetom ne sadrže navedeni podatak